

Ιούνης 2015

ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΝ ΙΣΛΑΜΟΦΟΒΙΑ

antifa
selanik

ΑΥΤΟΝΟΜΟΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΣ ΑΝΤΙΦΑΣΙΣΜΟΣ

antifa
selanik

ΑΥΤΟΝΟΜΟΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΣ ΑΝΤΙΦΑΣΙΣΜΟΣ

ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΝ ΙΣΛΑΜΟΦΟΒΙΑ

Η μπροσούρα αυτή αποτελεί το εισηγητικό κείμενο της πολιτικής εκδήλωσης "ενάντια στην ισλαμοφοβία", που πραγματοποίησε η συνέλευση antifa selanik τον Ιούνιο του 2015

1η έκδοση: Ιούνιος 2015

Για επικοινωνία: antifasl@yahoo.gr

ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΝ ΙΣΛΑΜΟΦΟΒΙΑ

ΕΚΔΗΛΩΣΗ - ΣΥΖΗΤΗΣΗ - ΠΡΟΒΟΛΗ

**“Παλιά και νέα στιγμιότυπα
ισλαμοφοβίας απο την πατρίδα
του Διαφωτισμού”**

παραγωγή: antifa projector, διάρκεια 45'

Η ισλαμοφοβία στη δύση έχει αναδυθεί ως μια πολύ ειδική μορφή ρατσισμού. Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό αυτής της διαδικασίας ήταν η σταδιακή φυσικοποίηση αυτού του ρατσισμού. Ενός ρατσισμού που εκπληρώνει συνεχώς την ίδια λειτουργία για τις πρωτοκοσμικές δημοκρατίες: την ιδεολογική δικαιολόγηση της εκμετάλλευσης και καταπίεσης των μουσουλμάνων εργατών/τριών. Δεν πρόκειται λοιπόν απλά για ένα ζήτημα ηθικής-ιδεολογίας, μα αντίθετα για μια ενίσχυση των διαχωρισμών στην καπιταλιστική οργάνωση της κοινωνίας

**ΚΥΡΙΑΚΗ 21 ΙΟΥΝΗ | 18.00
ΣΤΟ ΣΤΕΚΙ ΣΤΟ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟ**

antifa
selanik

ΑΝΤΙΡΑΙΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΣ

Η αφίσα της εκδήλωσης

«Η βάση της αντιθρησκευτικής κριτικής είναι: ο άνθρωπος κάνει τη θρησκεία, όχι η θρησκεία τον άνθρωπο... Ο άνθρωπος όμως δεν είναι μια αφηρημένη ουσία κουρνιασμένη κάπου έξω από τον κόσμο. Ο άνθρωπος είναι ο κόσμος του ανθρώπου, το Κράτος, η κοινωνία. Το Κράτος αυτό, η κοινωνία αυτή, παράγουν τη θρησκεία, μια ανεστραμμένη συνείδηση του κόσμου, γιατί αυτά τα ίδια είναι ένας κόσμος ανεστραμμένος... (Η θρησκεία) Είναι η φαντασμαγορική πραγμάτωση της ανθρώπινης ουσίας, γιατί η ανθρώπινη ουσία δεν έχει πραγματωθεί αληθινά. Πάλι λοιπόν ενάντια στη θρησκεία σημαίνει πάλι ενάντια στον κόσμο, που πνευματικό του άρωμα είναι η θρησκεία».

Κ.Μαρξ

Το κείμενο που ακολουθεί είναι μία συλλογική προσπάθεια της συνέλευσης *antifa selanik* να θέξει το ζήτημα της ισλαμοφοβίας στον δυτικό κόσμο. Η παραπάνω φράση του μαρξ από το νεανικό του έργο «Κριτική της εγγεληνής φιλοσοφίας, του κράτους και του δικαίου», δεν αποτελεί απλά μια κριτική στη θρησκεία, αλλά μια κριτική στον πραγματικά ανεστραμμένο σημερινό κόσμο, όπου οι κοινωνικές σχέσεις των ανθρώπων, στην ουσία διαμεσολαβούνται από τις σχέσεις μεταξύ των εμπορευμάτων. Γιατί στην ευρώπη του διαφωτισμού που τόσο πολύ κάποιοι την επικαλούνται, τα «θρησκευτικά σκεύη», δεν γκρεμίστηκαν ποτέ, αλλά πήραν τη μορφή των εμπορευματικών σχέσεων. Εμείς με τη σειρά μας δε παραθέτουμε το quote για να το παίξουμε ψαγμένοι. Και σίγουρα υπάρχουν πολλοί που παίζουν τον κάρλο στα δάχτυλα.. Είναι απλά για εμάς σημαντικό, ως υποκείμενα που παίρνουν θέση στον καθημερινό ταξικό πόλεμο, με το λόγο και τη δράση μας να συμβάλλουμε ουσιαστικά στην κριτική του συνόλου αυτού του «άκαρδου κόσμου». Εξάλλου στο προλεταριάτο, εντός του ανταγωνισμού, αναλογεί αυτή η πραγματική κριτική.

Ξεκαθάρισμα (προ)θέσεων

Το ερώτημα «αν υποστηρίζουμε τους μουσουλμάνους» καταφάσκει σε έναν υποβόσκοντα ρατσιστικό δόλο. Προφανώς δεν υποστηρίζουμε πως το ισλάμ κρύβει τίποτα το κοινωνικά ριζοσπαστικό, όπως φυσικά και οι άλλες φετιχιστικές αντιλήψεις δημιουργίας του κόσμου, δηλαδή ο χριστιανισμός, ο ινδουισμός κλπ. Ωστόσο ο πόλεμος ενάντια στο οπλοστάσιο της ιδεολογίας και των διαμεσολαβήσεων είναι ένα ζήτημα διαφορετικό από την υπεράσπιση των «αιχμαλώτων» τους.

Το ισλάμ (και οι όποιες εκφάνσεις του) δεν εμπεριέχει κανένα στοιχείο αντιιμπεριαλιστικό. Αντίθετα, η επικράτηση του σε πολλά αραβικά κράτη αποτέλεσε το «οχυρό» μέσα στο οποίο συγκροτήθηκαν και προστατεύθηκαν οι ντόπιες αστικές τάξεις. Έτσι το ισλάμ αποτέλεσε ένα ακόμη πέπλο μυστικοποίησης και ενσωμάτωσης στην -διαμεσολαβημένη από το εμπόρευμα και το χρήμα- καπιταλιστική κοινωνία. Στις δυτικές μητροπόλεις (κυρίως των πρώην αποικιοκρατικών χωρών) και τις νεότερες γενιές, το ισλάμ μπορεί να προσφέρει απάντηση στην απομόνωση, την απογοήτευση, αλλά και το κενό που δημιουργήθηκε από την υποχώρηση της ταξικής πάλης και την άνοδο του νεοφιλελευθερισμού. Στα γκέτο των ευρωπαϊκών πόλεων οι «μουσουλμανικές ενώσεις» αναλαμβάνουν πολλές φορές κομμάτια αναπαραγωγής της ζωής των μουσουλμάνων εργατών και εργατριών (επιμόρφωση, υγεία, ελεύθερος χρόνος), ως αποτέλεσμα της κατάρρευσης του «κράτους πρόνοιας». Σε αυτή τη νεολαία, το ισλάμ παρουσιάζεται ως μια πολιτική δύναμη ικανή να αμφισβητήσει το status quo και να αντιτεθεί στην εκμετάλλευση των μουσουλμάνων σε όλο τον κόσμο.

Πρέπει κάπου εδώ να αναφέρουμε πως η Αραβική Άνοιξη από τον Ιανουάριο του 2011, απελευθέρωσε διάφορες δυνάμεις συντελώντας στην αναδι-αμόρφωση του πολιτικού/κοινωνικού σκηνικού στις χώρες που ξέσπασε. Ο κόσμος αυτός μετά από χρόνια αποφάσισε πάλι να συγκροτηθεί ως ΥΠΟΚΕΙ-ΜΕΝΟ (που προσπαθούσε να ξεπεράσει τις αντιφάσεις του) ικανό να παίξει το ρόλο που του αναλογεί για την παραγωγή της θερμής ιστορίας της βόρειας αφρικής και της μέσης ανατολής. Η εξαιρετικά αντιδραστική άποψη, πως το hollywood της τρομοκρατίας (isis) είναι παράγωγο των -θρησκευτικού περι-εχομένου- αραβικών εξεγέρσεων, είναι εμετικά «πρωτοκοσμική».

Τα ισλαμικά κράτη, παρά τον ανορθολογισμό που τους προσδίδεται, είναι ορθολογικά, καπιταλιστικά οργανωμένα. Εμφανίζεται ακριβώς όπως και στα δυτικά κράτη η σχέση κεφάλαιο-μισθωτή εργασία ως κυρίαρχη. Σε καμία περίπτωση η θρησκεία δεν έπαιξε ανασταλτικό ρόλο στην ανάπτυξη των καπιταλιστικών σχέσεων. Ενδεικτικά αναφέρουμε τη θέση της σαουδικής αραβίας που αν και μοναρχικό-θεοκρατικό κράτος, κατέχει περίοπτη θέση στον OPEC (οργανισμός εξαγωγών πετρελαιοπαραγωγικών κρατών) και δι-αθέτει έναν πολύ αναπτυγμένο κατασκευαστικό κλάδο με τεράστιο αριθμό μεταναστών εργατών. Πολύ απλά: κάθε θρησκεία που αναπαράγεται σήμερα δεν έχει εγγενείς αντιφάσεις με την κυρίαρχη θεολογία των εμπορευματικών σχέσεων ΠΟΥΘΕΝΑ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ. Ακόμη και τα θολά, αδιευκρίνιστα μορ-φώματα τρομοκρατικών οργανώσεων δε φαίνεται να έχουν τη μορφή του απόλυτου θρησκευτικού κακού που θέλουν να τους προσδώσουν οι δυτικές μυστικές υπηρεσίες. Η θρησκεία μπορεί να είναι το άλλοθι, αλλά δεν είναι σε καμία περίπτωση η αιτία αυτών των επιθετικών κινήσεων, όπως η δημο-κρατία δεν είναι η αιτία που το NATO επιτέθηκε στο Ιράκ και το Αφγανιστάν.

Πολύ συχνά, ακόμη και πολιτικές ομάδες του ανταγωνιστικού κινήματος προσχωρούν σε μια αντίληψη (έμμεσα ή άμεσα), που παραγνωρίζει τη θέση της συντριπτικής πλειοψηφίας των μουσουλμάνων στις δυτικές κοινωνίες. Σύμφωνα μ' αυτήν μια επαναστατική ομάδα που σέβεται τον εαυτό της δεν μπορεί να στηρίζει κομμάτια κόσμου που (αν και καταπιέζονται) είναι θρη-σκευόμενα. Στην ουσία τηρούν ίσες αποστάσεις ανάμεσα στο σύνολο των αφηγήσεων των ιδεών και των ρόλων, που παράγονται από τις εξουσιαστι-κές σχέσεις εδώ (οι οποίες είναι αναμφίβολα καπιταλιστικές, χριστιανικές, ετεροκανονικές κλπ) και στις διάφορες αντιδράσεις του προλεταριάτου, με σκοπό να μη γίνουν φορείς κάποιου άλλου είδους εθνικισμού, φονταμε-

νταλισμού κλπ. Αυτές οι «ίσεις» αποστάσεις όμως, καταλήγουν προφανώς να ευνοούν την πλευρά του ισχυρού. Φλερτάρουν επίσης επικίνδυνα με μια αντίληψη ενός επαναστατικού φορέα που έχει την «ανθρώπινη» ευθύνη να εκπολιτίσει, να εκφράσει και να διαπαιδαγωγήσει την κοινωνία που βασανίζεται από το όπιο της θρησκείας. Αυτοδιορίζεται λοιπόν μια πολιτική ομαδοποίηση (ακούσια ή όχι) σε ένα εξωτερικό υποκείμενο που είναι υπεύθυνο να δείξει το δρόμο της απελευθέρωσης στην αφελή -και αδύναμη για χειραφέτηση- κοινωνία. Εν τέλει πολλές φορές δεν απέχουν πολύ από την καταδίκη των ισλαμικών κοινωνιών ως de facto σκοταδιστικών και οπισθοδρομικών που ταυτόχρονα επιβεβαιώνουν την ανωτερότητα των αξιών που παράγονται από την δυτική «προχώ» και εξελιγμένη παράδοση (π.χ. ο λόγος περί δικαιωμάτων) και εμμένουν στην ανάγκη εφαρμογής τους. Μια στάση που στον πυρήνα της βασίζεται σε μια ξεπερασμένη, γραμμική αντίληψη της ιστορίας.

Πιστεύουμε πως η ισλαμοφοβία στη δύση έχει αναδυθεί ως μια πολύ ειδική μορφή ρατσισμού. Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό αυτής της διαδικασίας ήταν η σταδιακή φυσικοποίηση του ρατσισμού. Ενός ρατσισμού που εκπληρώνει συνεχώς την ίδια λειτουργία για τις πρωτοκοσμικές δημοκρατίες: την ιδεολογική δικαιολόγηση της εκμετάλλευσης και καταπίεσης των μουσουλμάνων εργατών/τριών. Δεν πρόκειται λοιπόν απλά για ένα ζήτημα ηθικής-ιδεολογίας, μα αντίθετα για μια ενίσχυση των διαχωρισμών και της ιεράρχησης στην καπιταλιστική οργάνωση της κοινωνίας.

Για λόγους οικονομίας χώρου δε θα παρουσιάσουμε τη μία από τις δύο σημαντικές χρήσεις της ισλαμοφοβίας: ως εργαλείο πολεμικών παρεμβάσεων στη μέση ανατολή. Αντίθετα, θα επιμείνουμε στη χρήση της για τη διαχείριση και υποτίμηση της εργασίας εντός των πρωτοκοσμικών κρατών.

Το ισλάμ με δυτικά μάτια

Εξετάζοντας το φαινόμενο της ισλαμοφοβίας αξίζει να κάνουμε μια αναφορά στην οπτική του οριενταλισμού, όπως περιγράφεται από τον Edward Said. Διακρίνουμε ότι η οικοδόμηση και η αναπαραγωγή των στερεοτύπων οφείλεται στο λόγο των ακαδημαϊκών κειμένων που ασχολούνται με ζητήματα της ισλαμικής Ανατολής. Ο οριενταλισμός, αν και παρουσιάζεται ως ο εμπειρικός λόγος της αλήθειας των δυτικών σχετικά με την Ανατολή, στην πραγματικότητα αντικατοπτρίζει τη δυτική κυριαρχία πάνω σε αυτή. Αξιακές θέσεις σχετικά με την υπανάπτυξη, την οπισθοδρόμηση, τον ανορθολογισμό, τον σεξισμό και τη στατικότητα των ανατολικών κοινωνιών μορφοποιούνται συστηματικά, παίρνοντας παγιωμένη μορφή τον 19ο αιώνα. Διαμορφώνεται επί της ουσίας ένας κυρίαρχος λόγος που επικύρωνε την υπεροχή του δυτικού πολιτισμού. Οι θέσεις αυτές αποδείχτηκαν ιδιαίτερα χρήσιμες για την επερχόμενη αποικιοποίηση της περιοχής. Ο οριενταλισμός σήμερα επιτελεί μια ενοποιητική λειτουργία για την ταξικά διαχωρισμένη δύση, με κεντρικό σημείο αναφοράς ένα ολοκληρωτικό διαφοροτικό και απειλητικό «άλλο».

Στο σήμερα, το στερεότυπο του μουσουλμάνου μπορεί να συνοψιστεί σε τέσσερις λέξεις: φανατισμός, βιαιότητα, φαλλοκρατισμός και ανορθολογικότητα. Ο φανατισμός και η βιαιότητα των μουσουλμάνων είναι από τους βασικούς άξονες μέσα από τους οποίους αναγορεύτηκε το ισλάμ σε νούμερο ένα εχθρό της Δύσης στον 21ο αιώνα. Η ισλαμική τρομοκρατία είναι το φαινόμενο που αποδεικνύει τη βιαιότητα αυτή και συμπυκνώνει τα στερεότυπα περί φανατισμού. Η φιγούρα του φανατικού, βίαιου μουσουλμάνου έγινε καθολική και αδιαμφισβήτητη μόλις τη δεκαετία του '90. Μέχρι τότε, ο λόγος της δύσης για το ισλάμ ήταν για πολλά χρόνια αποσπασματικός και διαφοροποιούνταν ανάλογα

με τη συγκυρία και τα κατά τόπους συμφέροντα. Κορυφαίο παράδειγμα για τη χρήση αυτή του φονταμενταλισμού είναι βέβαια η δεκαετία του '80. Τότε οι ισλαμιστές που πολεμούσαν τους σοβιετικούς εισβολείς στο Αφγανιστάν, υποστηρίχθηκαν με κάθε τρόπο από τη Δύση και τις ΗΠΑ και αναγορεύτηκαν σε «μαχητές της ελευθερίας».

Από την άλλη, δυστυχώς η έμφυλη καταπίεση δεν εκλείπει σε καμία καπιταλιστική κοινωνία, δυτικού ή μουσουλμανικού τύπου. Αντίθετα μορφοποιείται ανάλογα με τον τρόπο που αναπαράγεται η καπιταλιστική κοινωνική ζωή. Έτσι λοιπόν μπορεί μια «εξελιγμένη» κοινωνία να στηρίζει την ισότητα των δύο φύλων ή τις ποσοτώσεις μεταξύ των δύο φύλων για τις θέσεις εξουσίας, και ταυτόχρονα να έχει ένα καλό δίκτυο trafficking με τις αιχμάλωτες στην πλειοψηφία τους να αποτελούνται από απαγορευμένες μετανάστριες.

Αναφορικά με την ανορθολογικότητα, σίγουρα δεν αρνούμαστε πως υπάρχουν τέτοια φαινόμενα σε μορφές της ισλαμικής πίστης. Είναι όντως όμως οι ισλαμιστές τρομοκράτες για την Ευρώπη και τις ΗΠΑ, ότι ο Freddy Krueger για τον μέσο/η έφηβο/η; Αφήστε μας να διατηρούμε σοβαρές επιφυλάξεις γι' αυτό. Αρκεί να αναφέρουμε πως αντίστοιχα υπήρξαν χριστιανοί που έκαigan το «χάρι πότερ» (για να ζεσταθούν μήπως;), προηπλάκιζαν όσους διάβαζαν, πουλούσαν ή πρόβαλλαν τον «τελευταίο πειρασμό» και αυτοκτονούσαν γιατί και εκείνη την πρωτοχρονιά έφτανε η συντέλεια του κόσμου. Εκτός όλων αυτών, χωρίς extreme γνώσεις αριθμητικής, μπορεί κανείς να καταλάβει πως αυτές οι τρομοκρατικές οργανώσεις είναι εξαιρετικά μειοψηφικές σε σχέση με το σύνολο του μουσουλμανικού πληθυσμού παγκοσμίως (1,5 δις). Η μειοψηφική τους δράση, αποτελεί καταδίκη πρώτα και κύρια όχι για τους δυτικούς, αλλά για τους μουσουλμάνους και τις μουσουλμάνες, κυρίως εντός των ευρωπαϊκών χωρών, που καμία σχέση δεν έχουν με την τρομοκρατία.

Η τελευταία στερεοτυπική φιγούρα που έχει επικρατήσει είναι αυτή του «μοναχικού λύκου» ή του «πυρήνα εν υπνώσει». Σύμφωνα με αυτήν την αφήγηση ο πληθυσμός της δύσης απειλείται από έναν εξωτερικό κίνδυνο. Έναν κίνδυνο που προκαλεί ρίγη, χτυπάει εκεί που δεν το περιμένεις και μπορεί να είναι παντού. Μπορεί να είναι με την ίδια ευκολία η καρικατούρα μουσουλμάνου που σιγοψιθυρίζει το κοράνι ζωσμένος με εκρηκτικά, όσο και ένας απλός καθημερινός τύπος που δε θα προκαλούσε κανονικά υποψίες. Έτσι ο φόβος για τη συνεχή έκθεση διαστέλλεται, όπως διαστέλλεται και το κράτος για να προ-

στατεύσει την εθνική ασφάλεια και την «κοινωνική ευημερία».

Ο ρόλος των μμε στην ανάπτυξη και ανάδειξη του φόβου ήταν καθοριστικός. Στην Ελλάδα και παντού βλέπουμε κάθε τόσο δημοσιεύματα με οπλισμένους και επικίνδυνους μουσουλμάνους, επιθέσεις που αποτράπηκαν λίγο πριν πεθάνουν χιλιάδες, αδίστακτους μουσουλμάνους που οργανώνουν συνωμοσίες. Είδαμε και δημοσιεύματα που μιλούσαν για τζιχαντιστές με έμπολα, οι οποίοι έρχονται ως «κινητές υγειονομικές βόμβες» για να μολύνουν λευκούς/ες. Σημαντική στήριξη στην ιδεολογία περί «ισλαμικού κινδύνου», που είναι έτοιμος ανά πάσα στιγμή να αποσυνθέσει τη δυτική κοινωνία και τα πρότυπά της, έδωσαν μια σειρά από διανοούμενοι. Διάφοροι παλιάτσοι των πανεπιστημιακών εδράνων και think tanks της γεωπολιτικής, καλέστηκαν (μέσω εργασιών, κείμενων, βιβλίων, διαλέξεων κλπ) να υποστηρίξουν έμπρακτα τη διεστραμμένη θεωρία περί «πολέμου των πολιτισμών», την υπεροχή της κοσμικής δύσης, και φυσικά τον ευρωπαϊκό δημοκρατικό φεμινισμό ως λύτρωση στην καταπίεση των αράβων γυναικών.

Χαρακτηριστικότερο όλων είναι το σύγγραμμα του σάμιουελ χάντιγκτον, με τίτλο «Η σύγκρουση των πολιτισμών και ο ανασχηματισμός της παγκόσμιας τάξης» (1996). Το έργο παρείχε μια νέα ερμηνεία των διακρατικών σχέσεων για την αμερικάνικη κυβέρνηση και τον κόσμο της, που έβγαине σε θέση ισχύος στη μεταψυχροπολεμική εποχή. Ο χάντιγκτον ούτε λίγο ούτε πολύ, ισχυριζόταν ότι οι συγκρούσεις στο σύγχρονο κόσμο συγκροτούνται γύρω από στοιχεία πολιτισμικά και θρησκευτικά. Τα δύο κύρια μέτωπα, είναι εκείνα των μουσουλμάνων και εκείνα των μη-μουσουλμάνων. Ταυτόχρονα υπάρχει ένα σύνολο πολιτισμικών χαρακτηριστικών που συνθέτουν τον εξελιγμένο δυτικό τρόπο ζωής που οφείλει να περιχαρακωθεί από τις μη-δυτικές, ανατολικές επιρροές. Φυσικά και δε γίνεται κουβέντα για την ταξική διαστρωμάτωση στις χώρες της μέσης ανατολής ή τις συγκρούσεις που προκύπτουν κάθε τόσο, αντίθετα υπάρχει μια συνεχής προσπάθεια γενίκευσης και συγχώνευσης των διαφορετικών πολιτισμικών χαρακτηριστικών των επιμέρους μουσουλμανικών κρατών. Η θεωρία σύγκρουσης των πολιτισμών είναι τόσο αληθινή, όσο και ο ραδιοφωνικός «Πόλεμος των Κόσμων», του Όρσον Ουέλς που έκανε κάποιους αμερικανούς ακροατές το 1938 να βρέχουν το κρεβάτι τους. Είναι τουλάχιστον ενθαρρυντικό το γεγονός πως μετέπειτα έρευνες έδειξαν ότι το κλίμα πανικού των χρόνων εκείνων ήταν δουλειά των εφημερίδων και ότι ήταν ελάχιστοι οι πανικόβλητοι πολίτες από αυτό το προϊόν μυθοπλασίας.

Η ισλαμοφοβία ως αυτό που είναι: κρατικό εργαλείο ενάντια στο πολυεθνικό προλεταριάτο

Μία από τις σταθερές θέσεις της συνέλευσής μας, είναι πως αναλύουμε τα ζητήματα που άπτονται του ανταγωνισμού από προλεταριακή σκοπιά. «Καλά αλλά που κολλάει τώρα η εργατική τάξη;». Φυσικά και δεν αρνούμαστε πως δεν υπάρχουν σχέσεις καταναγκασμού βάσει φύλου ή φυλής, πράγμα που σημαίνει πως πρέπει να τις ανιχνεύουμε και να βρίσκουμε τρόπους να επιτεθούμε σ' αυτές. Όμως οι αποκαλούμενες διαφορετικές σχέσεις καταναγκασμού/εκμετάλλευσης δεν είναι διαχωρισμένες από τον καπιταλισμό. Για να το θέσουμε αλλιώς: την ιστορικά συγκεκριμένη περίοδο είναι όσο καπιταλιστικές είναι και η μισθωτή εργασία.

Το κεφάλαιο δημιουργεί θέσεις ανεξάρτητα από τα άτομα που θα τις καταλάβουν, έτσι και οι κατηγορίες του κεφαλαίου «εργάτης» «εφεδρικός στρατός εργατών», «κεφαλαιοκράτης», δεν εξηγούν γιατί κάποιοι συγκεκριμένοι άνθρωποι καταλαμβάνουν συγκεκριμένες θέσεις στην κοινωνική μηχανή. Ως επιμέρους κατηγορίες του κεφαλαίου δεν έχουν φύλο ή φυλή. Τίποτα στη φύση του κεφαλαίου δεν καθορίζει ποιοι και γιατί θα είναι σε υψηλές ή χαμηλές θέσεις, ποιοι θα έχουν περισσότερα δικαιώματα και ποιοι λιγότερα. Βοηθάει βέβαια το γεγονός πως τα άτομα που βρίσκονται σε πλεονεκτική θέση στην καπιταλιστική συσσώρευση, κληρονομούν τα οφέλη τους από άλλους και έτσι αναπαράγεται μια κυρίαρχη ομάδα. Όμως ο καπιταλισμός, ως κοινωνική σχέση, αναπαράγει τόσο τα χαρακτηριστικά των κυρίαρχων, όσο και αυτά των υποτελών ομάδων. Ο καπιταλιστικός καταμερισμός της εργασίας αποτελεί σε αυτήν την περίπτωση, ένα καλό όπλο αναπαραγωγής αυτών των διαχωρισμών, ακόμη και εντός της εργατικής τάξης, εκτός από εργαλείο αύξησης (ανάπτυξης) των παραγωγικών δυνάμεων και μείωσης του κόστους εργασίας.

Ο καπιταλισμός ως κοινωνική μορφή δεν προέκυψε με κάποιον μαγικό τρόπο μέσα από ένα νοσηρό νου. Αντίθετα, αναπτύχθηκε ταυτόχρονα και μέσα από μια αμφίδρομη διαδικασία αλληλεπίδρασης. Η «εξέλιξη» του χρησιμοποίησε και αφομοίωσε παλιότερες κοινωνικές μορφές ή σχέσεις εξουσίας, τις μετασχημάτισε και τις παραμόρφωσε. Ο ρατσισμός δεν πρέπει να γίνεται αντιληπτός ως βιολογική σταθερά, αλλά ως κοινωνική σχέση και βασικό χαρακτηριστικό του καθολικού καταμερισμού της εργασίας. Και αυτή η παραδοχή μας οδηγεί να πιστεύουμε πως πίσω από την επινόηση και διαχείριση της θεωρίας του «ισλαμικού κινδύνου» βρίσκουμε ξεκάθαρα το κεφάλαιο και το κράτος του. Γιατί πάνω απ' όλα λειτουργεί ως εργαλείο υποτίμησης και διάσπασης της εργατικής τάξης. Και είναι δεδομένο πως ένα μεγάλο κομμάτι της εργατικής τάξης στην Ελλάδα και την υπόλοιπη Ευρώπη, είναι μουσουλμάνοι, είτε με χαρτιά είτε απαγορευμένοι.

Στη δίνη της καπιταλιστικής κρίσης και αναδιάρθρωσης οφείλεται να γίνουν εκκαθαρίσεις παραγωγικών δυνάμεων, να χρησιμοποιηθούν οι αδυναμίες της εργατικής τάξης ώστε αυτή να πειθαρχήσει περισσότερο, με άξονα όχι φυσικά τη συναίνεση, αλλά την καταστολή και το φόβο. Οι μετανάστες/στρίες στην προκειμένη είναι πηγή άντλησης φτηνής εργασίας. Η κρατική (αντι)μεταναστευτική πολιτική που εφαρμόζεται (είτε έχει τη μορφή ελέγχου/καταστολής, είτε τη μορφή εργασιακών νόμων) πρέπει να ιδωθεί ως μορφή καταμερισμού της εργασίας, προσαρμοσμένη στις ανάγκες της παραγωγής. Όταν το κράτος χορηγεί χαρτιά στους μετανάστες πραγματοποιεί ουσιαστικά μια οργανωμένη καταγραφή εισαγόμενου εργατικού δυναμικού. Ανάλογα με τους τύπους αδειών παραμονής (χρονική διάρκεια κλπ), δίνει στο κεφάλαιο τη δυνατότητα να αναλάβει τον έλεγχο και την πειθάρχηση των μεταναστών στη διαδικασία της εργασίας, αλλά και της ζωής τους. Όσοι πάλι είναι παράνομοι, χρησιμεύουν μόνο για τον πάτο της προλεταριακής πυραμίδας, σαν παράδειγμα προς αποφυγήν για τους υπόλοιπους, ως δικαιολογία για κονδύλια από την ευρωπαϊκή ένωση, ή τέλος στις χαμηλές και αναλώσιμες θέσεις της «μαύρης» οικονομίας.

Η δημόσια τάξη

Οι περισσότερες ευρωπαϊκές κυβερνήσεις και οι ΗΠΑ επιχειρούν να συνδέσουν όλες τις τρομοκρατικές επιθέσεις που πραγματοποιούνται στην Ευρώπη με τη δράση του ISIS. Ταυτόχρονα, κάθε επίθεση που εκδηλώνεται εντός των δυτικών κρατών, αναλαμβάνεται από το isis σε ένα λογαριασμό twitter, την ίδια στιγμή που οι δυτικές κυβερνήσεις επιβεβαιώνουν το γεγονός με ασυνήθιστη ευκολία και προχειρότητα. Με αφορμή την τρομοκρατική επίθεση εναντίον του Σαρλί Εμπντό είχαμε την ανάπτυξη 10.000 στρατιωτών στη γαλλική πρωτεύουσα, με κυβερνητική εντολή. Ο τρόπος με τον οποίο απάντησε το γαλλικό κράτος θυμίζει σε πολλά την αντίδραση των ΗΠΑ μετά τη επίθεση στον μαραθώνιο της Βοστώνης από τους αντίστοιχους homemade «πυρήνες εν υπνώσει», τους αδερφούς Τσαρνάεφ.

Έτσι ο πόλεμος είναι παντού! Μπορεί να αρχίζει στα κλασσικά πεδία των μαχών, αλλά δεν περιορίζεται εκεί. Η ένταση του ποικίλλει αλλά η έκθεση του είναι συνεχής, σε όλες τις πόλεις του πρώτου κόσμου. Και η απάντηση μπορεί να δοθεί μόνο από το νόμιμο φορέα της βίας, τον πυρήνα/κέντρο της αστικής δημοκρατίας: Το κράτος! Και η απάντηση που δίνει είναι ο έλεγχος κάθε παρέκκλισης που θα διαταράξει την «κοινωνική ειρήνη». Αφού το κεφάλαιο υπάγει κάθε πρακτική της ζωής, το κράτος καλείται να ρίχνει άπλετο φως, να παρατηρεί και να ελέγχει όλες τις προλεταριακές πρακτικές που θα ήταν δυνητικά εχθρικές στο κεφάλαιο.

Ταυτόχρονα, είναι σίγουρα λυπηρό που στη γαλλική πρωτεύουσα διαδήλωσαν υπέρ της «ελευθερίας του λόγου» 3,5 εκατομμύρια άνθρωποι με το σύνθημα «je suis Charlie», ενώ οι οργανωμένες φωνές οξυδερκούς κριτικής ήταν

περιορισμένες. Ο φόβος που καλλιεργήθηκε και εντάθηκε από τα ΜΜΕ ήταν εξαιρετικά επιτυχημένος. Έκτοτε δημιουργήθηκε το απαραίτητο συνονθύλευμα «πολιτών» που αντιλαμβάνονται την αναπαραγωγή της ύπαρξής τους, άρρηκτα συνδεδεμένη με την πατρική φιγούρα του κράτους. Η αυστηρή του παρέμβαση διασφαλίζει τις δυτικές δημοκρατικές αξίες. Στο τέλος οι πολίτες μπορεί ποτέ να μην ανακαλύψουν τους πυρήνες της «ισλαμικής τρομοκρατίας», αλλά θα μάθουν να ζουν με μορφές μιλιταριστικές.

Αξίζει τέλος να θυμηθούμε μια ανάλογη κατάσταση εξαίρεσης εντός του ελληνικού κράτους: Όχι πολύ μετά τη βομβιστική επίθεση στο μετρό του λονδίνου (7 Ιουλίου 2005) και οι αγγλικές μυστικές υπηρεσίες ανακαλύπτουν πως υπήρχαν επαφές των τρομοκρατών με πακιστανούς στην Ελλάδα. Αποτέλεσμα: η απαγωγή 28 πακιστανών χωρίς καμία δικαστική συνδρομή και η «νόμιμη» προσαγωγή (όπως ενημέρωνε ο τότε υπουργός δημόσιας τάξης Βουλγαράκης) άλλων 5500 χιλιάδων πακιστανών για να συμπληρώσουν ένα ερωτηματολόγιο, έτσι ώστε να διαπιστωθούν οι εμπλεκόμενοι με την τρομοκρατία (!). Κρατάμε και το αμίμητο του πολύδωρα «οι Πακιστανοί επιδίδονται στο σπορ να απαγάγει ο ένας τον άλλον» ελπίζοντας πως κάπου, κάπως, κάποτε θα του ανταποδώσουμε.

Γενάρης, 2015, Γάλλοι στρατιώτες περιπολούν στο μετρό του Παρισιού.

Ορισμένοι ευρωπαϊκοί θεσμοί και ο κρατικός δημόσιος λόγος

Πέραν του γνωστού «Δουβλίνο» για το οποίο προκύπτουν κάθε τόσο αναθεωρήσεις, σημαντικό κομμάτι της αντιμεταναστευτικής πολιτικής της ΕΕ παίζει και ο κανονισμός Eurodac που καθιερώθηκε με τους κανονισμούς 2725/2000 και 407/2002. Αντιγράφουμε από επίσημη ιστοσελίδα της ΕΕ: «Η Eurodac είναι μια ηλεκτρονική βάση δεδομένων στην οποία αποθηκεύονται τα δακτυλικά αποτυπώματα των αιτούντων άσυλο ή των παράνομων μεταναστών. Τα δεδομένα της βάσης χρησιμοποιούνται για να εξακριβωθεί εάν και σε ποιες χώρες το πρόσωπο για το οποίο διεξάγεται έρευνα έχει καταθέσει αίτηση ασύλου ή για το κατά πόσον έχει εισέλθει παράνομως στην ΕΕ. Οι εθνικές αστυνομικές δυνάμεις καθώς και η Europol θα είναι πλέον σε θέση να συγκρίνουν τα δακτυλικά αποτυπώματα που συνδέονται με ποινικές έρευνες με εκείνα που περιέχονται στην Eurodac... Ο νέος υποχρεωτικός μηχανισμός ταυτοποίησης θα διασφαλίζει την παροχή επαρκούς υποστήριξης στα άτομα που χρήζουν ειδικής εγγύησης (λόγω ηλικίας, φύλου, σεξουαλικού προσανατολισμού, αναπηρίας ή ασθένειας)... Σημειώνεται ότι η συμφωνία στην οποία κατέληξαν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, προβλέπει ότι η πρόσβαση της αστυνομίας στη Eurodac θα περιορίζεται μόνο σε υποθέσεις που σχετίζονται με την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, σοβαρών εγκλημάτων καθώς και σε υποθέσεις όπου διακυβεύεται η δημόσια ασφάλεια»¹.

Αναφέρεται επίσης πως: «οι αρχές που είναι υπεύθυνες για την εσωτερική ασφάλεια, θα μπορούσαν να έχουν πρόσβαση στο Eurodac σε καθορισμένες

1. Περισσότερα στοιχεία στο: http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/l33081_el.htm

περιπτώσεις όταν υπάρχει βάσιμη υπόνοια, ότι ο δράστης τρομοκρατικής ή άλλης σοβαρής εγκληματικής πράξης έχει υποβάλει αίτηση για να του χορηγηθεί διεθνής προστασία»

Μπορεί κανείς να αντιληφθεί πόσο εύκολη θα μπορούσε να είναι η διαστολή αυτών των διατάξεων σε περίπτωση της «έκτακτης ανάγκης που επιτάσσει ο ισλαμικός κίνδυνος». Αντίστοιχα, παρατηρούμε μετά την επίθεση στη σατιρική εφημερίδα Charlie Hebdo, πως ο πρόεδρος της Γαλλίας καλούσε τους υπόλοιπους ηγέτες της ΕΕ να ξεκινήσουν ένα νέο γύρω συζητήσεων για αυστηροποίηση των ελέγχων μετακινήσεων στις χώρες της συνθήκης Σένγκεν. Για να προστατευτεί από τον εσωτερικό εχθρό και να εμποδίσει τη μεγέθυνση του ισλαμικού κράτους έλεγε...

Χαρακτηριστικό είναι επίσης ένα προπαγανδιστικό κείμενο που κυκλοφόρησε, και μιλούσε για το ενδεχόμενο εισόδου τζιχαντιστών στην Ιταλία μέσα από τις ροές μεταναστών στην Λαμπεντούζα της Ιταλίας². Η ταύτιση που επιχειρείται με τους μετανάστες και τις μετανάστριες εργάτες και εργάτριες είναι πασιφανής. Αντίστοιχη ρητορική βέβαια αναπτύσσεται και στην Ελλάδα. Η προηγούμενη κυβέρνηση θέλοντας να εντείνει ακόμη περισσότερο το σύμπλεγμα της ασφάλειας και τις αντιμεταναστευτικές πρακτικές, αναφερόταν με γλαφυρές παρλαπίπες, στον άμεσο κίνδυνο των τζιχαντιστών που θέλουν να εξισλαμίσουν τις μεσογειακές χριστιανικές χώρες! Το νήμα του cult έπιασε και η «αριστεροδεξιά» κυβέρνηση. Θέλοντας να διασφαλίσει την επιτυχία της "συνεχούς αντιμνημονιακής διαπραγματεύσεως" προσέθεσε ένα ακόμη διαπραγματευτικό χαρτί, αυτό της τζιχαντιστικής απειλής. Σύμφωνα με αυτή την θεωρία η Ελλάδα σε περίπτωση εξόδου από το ευρώ, θα μετασχηματιστεί στο μεγαλύτερο ορμητήριο τρομοκρατών ever! Η μηδενική αντίδραση σε αυτές τις ακροδεξιές κορώνες μάλλον οφείλεται στα συμφέροντα και τις πεποιθήσεις της συντριπτικής πλειοψηφίας του εθνικά συμπαγούς εκλογικού του σώματος, που είχε στο μυαλό μόνο τα νέα σχέδια εθνικής ανάπτυξης!

Κι εδώ; Μεσ' στα πόδια μας;;

Θα μας πείτε τώρα, καλά όλα αυτά για τις ροές φτηνού εργατικού δυναμικού, την υποτίμηση, την Γαλλία κλπ αλλά εδώ στα μέρη μας υπάρχει όντως ισλαμοφοβία; Ας το πάρουμε ανάποδα, υπάρχει το ελληνικό κράτος με τις εθνικές αφηγήσεις του, μουσουλμάνοι μετανάστες-εργάτες έρχονται πολλοί, εθνικός κορμός έτοιμος να συντονιστεί με το κράτος υπάρχει, στρατόπεδα συγκέντρωσης έχουν χτιστεί. Και κυρίως, υπάρχουν αυτοί που επωφελούνται από την ακραία υποτίμηση ενός κομματιού της εργατικής τάξης, υπάρχουν δηλαδή υλικά συμφέροντα. Αφού υπάρχουν όλα αυτά, μπορεί κανείς με ασφάλεια να πει πως η ισλαμοφοβία υπάρχει και θα κάνει ακόμα πιο δυναμική εμφάνιση. Πιο ξεκάθαρα, το εργαλείο της ισλαμοφοβίας από τη μία για την υποτίμηση και την πειθάρχηση ενός κομματιού της τάξης μας αλλά και για την χάραξη εξωτερικής πολιτικής (ναι ναι, το «καημένο ελληνικό κράτος» είναι ιμπεριαλιστικό και συμμετέχει σε πολέμους) παρουσιάζεται ιδιαίτερα χρήσιμο και στα μέρη μας.

Ο λόγος που η ισλαμοφοβία ως μορφή ρατσισμού μπορεί να μην αναπτύχθηκε κυρίαρχα εντός της ελληνικής επικράτειας οφείλεται στην ιστορία του ελληνικού κράτους. Από την μία οι γείτονες τούρκοι, ως ο μεγάλος «κακός» της εθνικής αφήγησης του ελληνικού κράτους, είναι σήμερα σαφώς πιο «κοσμικοί» και δεν μπορούν να ενσαρκώσουν την ανορθολογικότητα που αποδίδεται σε άλλα μουσουλμανικά κράτη. Από την άλλη τα ντόπια αφεντικά τις προηγούμενες δεκαετίες αντλούσαν φτηνή εργατική δύναμη από τα Βαλκάνια και τις χώρες του πρώην ανατολικού μπλοκ, με τον ρατσισμό να στρέφει τα βέλη του προς τα εκεί (ρατσισμός προς αλβανούς, βούλγαρους κλπ). Υπάρχουν όμως και στιγμές που οι θέσεις ενάντια στο ισλάμ έπαιξαν έναν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στη χάραξη

της ιμπεριαλιστικής πολιτικής του ελληνικού κράτους. Εν συντομία: Δεν πρέπει ποτέ να ξεχάσουμε πως η σφαγή χιλιάδων βόσνιων ανδρών και γυναικών κατά τη διάρκεια του πολέμου στη γιουγκοσλαβία έγινε με την ευλογία και τη ενεργό συμμετοχή της Ελλάδας. Η βασική ρητορική στην προκειμένη περιελάμβανε τους orthodox brothers σέρβους και από την άλλη τη Βοσνία, ένα κράτος που χαρακτηριζόταν πως εντάσσεται στο μουσουλμανικό τόξο και έπρεπε πάση θυσία να εξανδραποδιστεί.

Κατα καιρούς, έχουμε δει διάφορα δημοσιεύματα για τον ρόλο που έπαιξαν έλληνες εθελοντές στην σφαγή της γιουγκοσλαβίας

Τζαμιά, κοράνια και λοιποί φανατισμοί

Aς δούμε δύο λίγο πιο χαρακτηριστικά περιστατικά που κατοχυρώνουν στα μάτια και του πιο αφελή την ύπαρξη της ισλαμοφοβίας στην Ελλάδα και μας βοηθούν να βγάλουμε χρήσιμα συμπεράσματα. Το τοπίο έχει ως εξής: είμαστε στο 2011, στην Καλλιθέα(Αθήνα), το κράτος ανακοινώνει την δημιουργία «ξενώνων φιλοξενίας μεταναστών» και ξεκινάει ολόκληρο σουσουρο. Ο ρατσιστής δήμαρχος «αγριεύει», απειλώντας με «ιδιαίτερα σκληρές αντιδράσεις των πολιτών και της δημοτικής αρχής» και η «επιτροπή κατοίκων» κάνει την εμφάνισή της¹. Αν και είμαστε κάμποσα χιλιόμετρα μακριά είμαστε αρκετά σίγουροι για την σύσταση της ρατσιστικής επιτροπής κατοίκων, αντιμετωπίσαμε άλλωστε και στην σαλόνικα μια τέτοια². Μικροαστοί ρατσιστές, αφεντικά, ιδιοκτήτες ακινήτων, οργανωμένοι ναζιστές είναι αυτοί απαρτίζουν αυτόν τον θίασο του σύγχρονου φασισμού. Όλος αυτός ο συρφετός όμως, δεν έμεινε στις καταγγελίες για τους ξενώνες, έβρασε στην δράση και στοχοποίησε τους ήδη υπάρχοντες μουσουλμάνους μετανάστες. Σημειώθηκαν δύο επιθέσεις σε τζαμιά (η μία με κόσμο μέσα) κάνοντας ξεκάθαρο το μήνυμα: αυτοί οι άνθρωποι πρέπει να είναι υποτιμημένοι, φοβισμένοι και πειθαρχημένοι!

Το επόμενο περιστατικό είναι μάλλον γνωστό σε όλους. 2009, Αθήνα κι ένας

1. Περισσότερα στοιχεία στην προκήρυξη των Autonome Antifa: <http://autonomeantifa77.files.wordpress.com/2011/10/cf80cebfcceb9cf8ccf82-cebaceb1ceb9-ceb3ceb9ceb1cf84ceafceadcebaceb1cf88ceb5-cf84ceb1-cf84ceb6ceb1cebcceb9ceac-pdf1.pdf>

2. Περισσότερα για την υπόθεση της ρατσιστικής επιτροπής κατοίκων τούμπας στην προκήρυξη «Υποβάθμιση στις γειτονιές είναι οι μπάτσες οι φασίστες και οι ρατσιστές». Θα την βρείτε στο antifaselanik.blogspot.gr

μπάτσος σκίζει το κοράνι ενός μουσουλμάνου μετανάστη (που προφανώς έφαγε ξύλο και κατέληξε στο κρατητήριο) κατά την διάρκεια ελέγχου. Ακολουθεί μια μικρή εξέγερση, οι μετανάστες βγαίνουν αυθόρμητα στον δρόμο, στήνουν οδοφράγματα και συγκρούονται με τους μπάτσους σε διάφορα σημεία της πόλης. Τα μήντια παρουσίασαν το γεγονός σαν την αρχή ενός θρησκευτικού πολέμου που θα κατασπαράξει τη χριστιανική/πολιτισμένη Ελλάδα. Ίσως κάποιοι θυμούνται πως ακόμη και ομάδες του ανταγωνιστικού κινήματος είχαν αμήχανες αντιδράσεις που κυμαίνονταν μεταξύ του «μα καλά, θα στηρίξουμε το δικαίωμα τους στην θρησκευτική πίστη;» και του «είναι δυνατόν να βιώνουν τόσα σκατά και να εξεγείρονται για το κοράνι;». Η ανάγνωση απλά ενός γεγονότος όμως αποκρύπτει τον καθημερινό εξευτελισμό που είναι αναγκασμένοι να υποστούν οι μετανάστες. Εκείνες τις ημέρες λοιπόν, επέστρεψαν στους μπάτσους μόνο στο ελάχιστο τη συσσωρευμένη βία, τον καταναγκασμό και την απαγόρευση που καθημερινά δέχονται. Έχοντας να αντιμετωπίσουν καθημερινά τη βία από κράτος-φασίστες και όντας στην ουσία αποκλεισμένοι, οργανώνουν την αυτοπροστασία τους και συσπειρώνονται γύρω από τις δικές τους κοινότητες με τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά που αυτές φέρουν. Αυτός ο κοινός τόπος μπορεί εν δυνάμει να είναι και η πίστη με όσα όρια και αντιφάσεις μπορεί να κουβαλάει. Θα μπορούσαν βέβαια να οργανωθούν στα μαχητικά κι ανυποχώρητα συνδικάτα των ντόπιων εργατών (ουπς...). Απέναντι στην κρατικά μεθοδευμένη ισλαμοφοβία αναρωτιόμαστε πόσο διαφορετικές αντιδράσεις θα μπορούσαν να έχουν. Εμείς πάντως παίρνουμε θέση, είμαστε σε θέση μάχης, δίπλα στα κομμάτια της τάξης μας.

Μαΐος, 2009, Διαδηλώση μουσουλμάνων στην Αθήνα.

Στιγμές αντιμουσουλμανικού ρατσισμού: η μάχη της μαντίλας

1. Εισαγωγικά για την απαγόρευση της μαντίλας

Σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες η απαγόρευση ή μη της μαντίλας¹ στο δημόσιο χώρο (συνήθως αυτό σημαίνει σχολεία, αλλά και δικαστήρια, νοσοκομεία ή και γενικά κάθε χώρο εκτός σπιτιού) είναι μία από τις αντιπαραθέσεις που κυριαρχούν στο δημόσιο λόγο και καλύπτονται εκτεταμένα από τα μήντια (πχ. Βέλγιο, Ολλανδία, Ισπανία, Γαλλία, Αγγλία, Ελβετία, Δανία...)². Σε αρκετές απ' αυτές τις χώρες έχουν θεσπιστεί σε τοπικό επίπεδο απαγορεύσεις για τη χρήση της μαντίλας.

Στο παρακάτω κείμενο θα μιλήσουμε λίγο περισσότερο για την περίπτωση της Γαλλίας για δύο λόγους: από τη μία, στη Γαλλία έχουν πλέον ψηφιστεί νόμοι σε επίπεδο κράτους (και όχι τοπικής διοίκησης) και από την άλλη η περίπτωση της είναι η μόνη που καλύφθηκε σε τέτοιο βαθμό από τα διεθνή μήντια.

Για εμάς, νόμοι τέτοιας φύσης αποτελούν ακόμα μία στιγμή του πολέμου κατά των μεταναστών/ριών και ένα παράδειγμα κρατικά μεθοδευμένης υποτίμησης των μουσουλμάνων εργατών/-τριών μέσα από την ταύτισή τους με το "ανορθολογικό", οπισθοδρομικό Ισλάμ. Αυτή η υποτίμηση ως διαδικασία αφορά τόσο

1. Ο όρος «μαντίλα» αναφέρεται σε όλους τους τρόπους καλύμματος του γυναικείου προσώπου στη μουσουλμανική παράδοση. Απο το περισσότερο συνηθισμένη χιτζάμπ (hijab) που καλύπτει τα μαλλιά και το λαιμό μέχρι το νικάμπ (niqab) και την μπούρκα (burqa) που αφήνουν μόνο μια σχισμή για τα μάτια.

2. Viviane Teitelbaum, "The European Veil Debate". Israel Journal of Foreign Affairs, τομ.5, 2011

μετανάστες/τριες χωρίς χαρτιά όσο και πληθυσμούς από πρώην αποικίες που κατοικούν στη Γαλλία (και άλλες ευρωπαϊκές χώρες) εδώ και αρκετές γενιές, έχουν ταυτότητες και υπηκοότητα αλλά εξακολουθούν να αντιμετωπίζονται ως «ξένοι/ες».

2. Η “διαμάχη της μαντίλας”³

Η επιτροπή Στάζι (Stasi Commission) συστήθηκε το 2003 από το Γάλλο πρόεδρο Jacques Chirac με σκοπό να εξετάσει κατά πόσον εφαρμόζεται η αρχή της κοσμικότητας⁴ στη Γαλλία. Την επιτροπή αποτελούσαν είκοσι μέλη (εκπαιδευτικοί, ερευνητές, δικαστικοί, πολιτικοί) με πρόεδρο τον Bernard Stasi. Με βάση τις συνεντεύξεις με εκπροσώπους διάφορων φορέων (θρησκευτικοί ηγέτες, διευθυντές σχολείων, πολιτικούς, μέλη ΜΚΟ), η επιτροπή πρότεινε να θεσπιστεί νόμος που να προστατεύει τον κοσμικό και “ουδέτερο” χαρακτήρα του δημόσιου σχολείου. Ο νόμος περί «κοσμικότητας και (απαγόρευσης) εμφανών θρησκευτικών συμβόλων στα σχολεία» ψηφίστηκε τελικά στις 15 Μαρτίου 2004. Παρά τη γενικότητα του όρου “θρησκευτικά σύμβολα” όλοι και όλες στη Γαλλία κατάλαβαν πως αυτή η απαγόρευση αφορούσε κατά κύριο λόγο τη μουσουλμανική μαντίλα μιας και για πολύ καιρό πριν και μετά την ψήφιση του νόμου η αγαπημένη λέξη πολιτικών και μίντια ήταν «Μαντίλα, μαντίλα, μαντίλα».

Τα επιχειρήματα που επιστρατεύθηκαν από την επιτροπή Στάζι για την ανάγκη θέσπισης ενός τέτοιου νόμου παρατίθενται στη συνέχεια. Τα ίδια κατά βάση επιχειρήματα χρησιμοποιούνται σε όποια χώρα έχει ανοίξει το ζήτημα περί απαγόρευσης της μαντίλας σε δημόσιους χώρους.

3. Η παρουσίαση των επιχειρημάτων και αντεπιχειρημάτων σχετικά με το νόμο ενάντια στη μαντίλα βασίστηκε σε μεγάλο βαθμό στο κείμενο της Γαλλίδας φεμινίστριας Christine Delphy (2006) “Αντιεξισμός ή αντιρατσισμός; Ένα ψευδές δίλημμα”. Το κείμενο μεταφράστηκε από την αυτόνομη ομάδα γυναικών Μιγάδα και δημοσιεύτηκε στο τεύχος #7 του περιοδικού τους (<https://autonomia71.wordpress.com/ii-%CE%BC%CE%B9%CE%B3%CE%B1%CE%B4%CE%B1/%CF%80%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%BF%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CE%BC%CE%B9%CE%B3%CE%AC%CE%B4%CE%B1/>)

4. Η αρχή της κοσμικότητας αναφέρεται ουσιαστικά στο χωρισμό κράτους και εκκλησίας.

Ποια είναι τα συνθήκη επιχειρήματα υπέρ της απαγόρευσης της μαντίλας;

1. Η πίστη πρέπει να είναι προσωπική υπόθεση και όλα τα εμφανή θρησκευτικά σύμβολα να απαγορευτούν.

2. Πιο συγκεκριμένα, η μουσουλμανική μαντίλα:

α. θεωρείται σύμβολο της γυναικείας καταπίεσης. Με τα λόγια υπερασπιστών του νόμου στη Γαλλία: «Με το να επιτρέπουμε την ισλαμική μαντίλα, σύμβολο της γυναικείας καταπίεσης, δίνουμε το πράσινο φως στους πατεράδες και τους αδελφούς, στην πιο σκληρή πατριαρχία ολόκληρου του πλανήτη»⁵.

β. συνδέεται με τη σεξιστική βία των "γκέτο" (στα πλαίσια της Γαλλίας), αλλά και γενικότερα με τη σεξιστική βία των μουσουλμάνων. Η μαντίλα συνδέεται ιδίως με τους "μουσουλμάνους βιαστές", αφού «επειδή κάποιες συμμορφώνονται, αυτές που αρνούνται να τη φορούν παρενοχλούνται συστηματικά, αντιμετωπίζονται σαν "πουτάνες" ή βιάζονται»⁶. Άρα, είτε οι γυναίκες φοράνε τη μαντίλα λόγω της σεξιστικής βίας είτε δεν την φοράνε και προκαλούν τη σεξιστική βία.

Στην ίδια λογική, γίνεται λόγος για ένα συνεχές μουσουλμανικού σεξισμού που ξεκινά από τη μαντίλα και καταλήγει σε κλειτοριδεκτομές, λιθοβολισμούς lgbt ατόμων, καταναγκαστικούς γάμους, επιβολή της σαρίας... Η μαντίλα εμφανίζεται ως η "κορυφή του παγόβουνου" στον πόλεμο που (υποτίθεται) έχουν κηρύξει μουσουλμάνοι φονταμενταλιστές (πχ. η Αλ-Κάιντα) εναντίον του συνόλου του δυτικού κόσμου. Για παράδειγμα, για την Yvette Roudy, παλιά υπουργό Δικαιωμάτων των γυναικών, «η είσοδος της μαντίλας στα σχολεία είναι μια πρόκληση των φονταμενταλιστών απέναντι στη δημοκρατία»⁷.

5. Elisabeth Badinter, Régis Debray, Alain Finkielkraut, Elisabeth de Fontenay, Catherine Kintzler, "Profs, ne capitulons pas!", Le Nouvel Observateur, 02/11/1989.

6. Liliane Kandel, "Un foulard qui provoque d'étranges cécités", Le Monde, 08/07/2003.

7. Yvette Roudy, 1/01/ 2004, http://sisyphe.org/article.Ph3?id_article=885

Πίσω λοιπόν από τη μαντίλα κρύβονται οι βίαιοι μουσουλμάνοι βιαστές και πίσω απ' αυτούς η "παγκόσμια ισλαμική απειλή".

Βέβαια, σε κάθε περίπτωση που χρησιμοποιούνται επιχειρήματα τέτοιου είδους, οι υποστηρικτές τους σπεύδουν να υπογραμμίσουν πως δεν πρόκειται για μια διαδικασία στιγματισμού του Ισλάμ συνολικά. Απεναντίας, υποστηρίζουν πως πρόκειται για έναν αγώνα ενάντια στον φονταμενταλισμό, υπέρ του κοσμικού χαρακτήρα του κράτους και γενικότερα υπέρ του προοδευτικού χαρακτήρα της διαφωτισμένης Δύσης.

Τι αντιτάσσουν όμως οι επικριτές του νόμου για την απαγόρευση της μαντίλας;

Όσοι.ες αντιτάχθηκαν στο νόμο για την απαγόρευση της μαντίλας στα σχολεία της Γαλλίας αλλά και γενικά όσοι.ες στέκονται επικριτικά απέναντι σε κάθε είδους παρόμοια σκεπτικά απαγόρευσης υπογραμμίζουν καταρχάς το δυτικοκεντρισμό τέτοιων λογικών. Μέσω των επιχειρημάτων τους, οι υποστηρικτές του νόμου φαίνεται να υπονοούν πως η μαντίλα έχει μία και μόνο καθολική σημασία την οποία μόνο οι διαφωτισμένοι δυτικοί μπορούν να κατανοήσουν. Όσες μουσουλμάνες γυναίκες φοράνε μαντίλα δεν αναγνωρίζονται κοινωνικά ως υπάρξεις που μπορούν να εκφέρουν δικό τους αυτόνομο λόγο. Για παράδειγμα, η επιτροπή Στάζι αρνήθηκε καταρχήν να συναντήσει κοπέλες που φορούσαν μαντίλες. Θεσμικές φεμινιστικές οργανώσεις απαγόρευσαν σε κοπέλες με μαντίλες να συμμετάσχουν σε συνεδριάσεις τους και προσπάθησαν να τις διώξουν από πορείες⁸. Έτσι, οι άμεσα ενδιαφερόμενες γυναίκες αποσιωπούνται στο δημόσιο λόγο⁹ και δεν τους επιτρέπεται να δώσουν τα δικά τους νοήματα στη χρήση της μαντίλας. Η γυναικεία φωνή επιτρέπεται να ακουστεί μόνο όταν μιλάνε ομάδες γυναικών που υποστηρίζονται από ΜΚΟ με κρατική επιχορήγηση –όταν μιλάει το κράτος δηλαδή– και όσα λένε τυχαίνει να συμπίπτουν με τα συμφέροντα του κράτους. Στη Γαλλία μία από τις λίγες ομάδες γυναικών

8. Christine Delphy, "Antisexisme ou antiracisme? Un faux dilemme", *Nouvelles questions féministes*, τομ. 25, αρ. 1, 2006.

9. Η σιωπή ή απαξίωση του γυναικείου λόγου αποτελεί βασική πατριαρχική συνθήκη στη Δύση. Ας σκεφτούμε πόσο συχνά αποδίδεται σε μια γυναίκα η κατηγορία ότι "κάνει σαν υστερική", "περιμένει περίοδο", "είναι αγάμνη και τα λέει αυτά" κλπ.

που προβλήθηκε εκτεταμένα στα μίντια και συναντήθηκε με την επιτροπή Στάζι το 2003/4, όσο συζητιόταν ο νόμος, ήταν η *Ni putes ni soumises* (Ούτε πουτάνες ούτε υποταγμένες). Η ομάδα αυτή, που υποστηρίζει ότι «η μαντίλα αποτελεί το ορατό σύμβολο της υποταγής των γυναικών¹⁰», στηρίζεται κατά βάση σε κρατικές χρηματοδοτήσεις¹¹.

Όμως, σε αντίθεση με τέτοιες μονοσήμαντες αναγνώσεις της μαντίλας, οι επικριτές/τριες του νόμου τονίζουν ότι η μαντίλα δεν έχει και δεν μπορεί να έχει ένα κοινό καθολικό νόημα¹². Η νοηματοδότησή της εξαρτάται από την εκάστοτε κοινωνία. Δεν μπορούμε να ταυτίζουμε τη μαντίλα που φορούν ορισμένες μαθήτριες στη Γαλλία (σε καμία περίπτωση η πλειοψηφία των μουσουλμάνων μαθητριών και πολλές φορές ενάντια στη θέληση της οικογένειάς τους) με την μπούρκα π.χ. στο Αφγανιστάν που επιβάλλεται με βία και η χρήση της είναι κατοχυρωμένη με νόμο.

Πίσω απ' αυτόν τον ομογενοποιητικό λόγο περί μαντίλας, κρύβονται και κοινωνικά νοήματα πέρα από τα θρησκευτικά. Υπάρχουν μουσουλμάνες στη δύση που υπερασπίζονται τη μαντίλα και τη θεωρούν ως ένα μέσο για την ενσωμάτωση τους στη γαλλική κοινωνία χωρίς ταυτόχρονα να αφομοιωθούν άνευ όρων στα πολιτισμικά της πρότυπα, άλλες που νιώθουν πως έτσι απορρίπτονται τα δυτικά πρότυπα ομορφιάς αλλά και όσες ακόμα μιλάνε για την υπεράσπιση μιας ταυτότητας, της μουσουλμανικής, που βρίσκεται στο περιθώριο και ουσιαστικά της απαγορεύεται να υπάρχει στο δημόσιο χώρο¹³, μίας ταυτότητας που αποτελεί εν πολλοίς (και) σύμβολο ταξικής υποτίμησης.

10. Rose George, "Ghetto warrior". *The Guardian*, 17/07/2006

11. "Menacé de disparition, Ni Putes, Ni Soumises lance un appel aux dons". *Libération*. 18/09/2013

12. Αυτό τονίζεται για παράδειγμα στο βιβλίο *Les filles voilées parlent* (Τα κορίτσια με τη μαντίλα μιλάνε). Οι συγγραφείς I. Chouder, M. Latrèche και P. Tevanian πήραν συνεντεύξεις από 44 γυναίκες που φοράνε μαντίλα για να καταλήξουν στο ότι «Δεν μπορεί να ειπωθεί με σιγουριά ότι η μαντίλα σημαίνει εκείνο ή το άλλο, φοριέται γι' αυτόν και γι' αυτόν το λόγο».

13. Για παράδειγμα, στην Αμερική μετά την 11/9 αυξήθηκε αισθητά ο αριθμός των γυναικών που κυκλοφορούν στο δρόμο με μαντίλα και ένας βασικός λόγος θεωρείται ο έντονος αντιμουσουλμανισμός μετά την επίθεση στους Δίδυμους Πύργους (βλ. Yvonne Yazbeck Haddad, "The Post-9/11 «Hijab» as Icon", *Sociology of Religion*, τομ.68, αρ.3, 2007.

Η ανάδειξη λοιπόν της μαντίλας σε κατεξοχήν και εν πολλοίς μοναδικό σύμβολο γυναικείας καταπίεσης (μιας και μόνο το ζήτημα της μαντίλας έχει απασχολήσει τόσο τον κυρίαρχο λόγο) μετατρέπει το μισογυνισμό σε πρόβλημα συνολικά των μουσουλμάνων και μόνον αυτών. Ο δικός τους σεξισμός παρουσιάζεται ως ιδιαίτερος και μη συγκρίσιμος με το σεξισμό στη Δύση. Με τα λόγια μιας υποστηρίκτριας του νόμου: «Στα πατριαρχικά κράτη, τα μη δημοκρατικά, η βία ενάντια στις γυναίκες βασίζεται σε φιλοσοφικές, παραδοσιακές και θρησκευτικές αρχές που είναι τελείως διαφορετικές από τις δικές μας. [...] Αντίθετα, η βία κατά των γυναικών στις κοινωνίες μας έρχεται σε πλήρη αντίθεση με τις αρχές μας [...] και αποκαλύπτει μια παθολογία που χρήζει θεραπείας»¹⁴. Σε άλλες περιπτώσεις γίνεται λόγος μέχρι και για «το θάνατο και την ταφή του πατριαρχικού συστήματος στο μεγαλύτερο τμήμα της εκβιομηχανισμένης Δύσης»¹⁵. Βέβαια, κάτι τέτοιες δηλώσεις δεν φαίνεται να υπολογίζουν ευρωπαϊκές εμπνεύσεις όπως την καταναγκαστική πορνεία και το εμπόριο ωαρίων¹⁶. Ή το γεγονός πως μία στις τρεις γυναίκες στην Ευρωπαϊκή Ένωση έχει υποστεί φυσική ή/και σεξουαλική βία, σύμφωνα με τις επίσημες στατιστικές¹⁷.

Τελευταίο σημείο κριτικής αποτελεί η λεγόμενη "ελεύθερη επιλογή". Στο λόγο περί απαγόρευσης θεωρείται πάντα δεδομένο πως το να φοράει μια γυναίκα μαντίλα δεν μπορεί να αποτελεί "πραγματικά" ελεύθερη επιλογή. Τις κοιτάμε συνήθως με (ασυνείδητο) οίκτο μιας και θεωρούμε πως σίγουρα η μαντίλα τούς έχει επιβληθεί με τη βία είτε από την οικογένεια είτε από το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον. Έτσι, οι γυναίκες που φορούν μαντίλα είτε είναι εντελώς καταπιεσμένες και συνεπώς ανίκανες από μόνες τους να εναντιωθούν σε αυτή τη συνθήκη είτε είναι τόσο υποταγμένες και δουλικά που έχουν εσωτερικεύσει τη γυναικεία υποτίμηση που διδάσκει το Ισλάμ και φορούν τη μαντίλα απο-

14. Élisabeth Badinter, "La vérité sur les violences conjugales,, L' Express, 20/06/2005

15. Élisabeth Badinter, "Une prospective pour l' an 2000", στο Yolande Cohen (επιμ.), Femmes et contre-pouvoirs, Παρίσι, Boréal, 1987

16. Βλ. την μπροσούρα "Ό,τι θέλει ο πελάτης" που εκδόθηκε από την αυτόνομη γυναικεία ομάδα Μιγάδα τον Απρίλιο του 2011 (<https://autonomia71.files.wordpress.com/2012/02/brosura-ekdhlosi-emporio.pdf>)

17. "Zero tolerance of violence against women", European Commission, 17/10/2014, http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/gender-violence/index_en.htm

δεχόμενες αυτή τη θέση κατωτερότητας. Καμία αντιστοιχία δεν γίνεται με τις "ελεύθερες επιλογές" στις οποίες υποβάλλεται το γυναικείο σώμα στη Δύση. Οι κανονιστικές επιταγές της δυτικής κοινωνίας, που μέσα από διαφημίσεις, αισθητικές χειρουργικές, πρότυπα ομορφιάς προτάσσουν την εμπορευματοποίηση του γυναικείου σώματος και το ξεγύμνωμα που επιβάλλει μια σεξουαλική απελευθέρωση κατά βάση αντρική, μένουν εκτός κριτικής. Κι αν δεν βλέπουμε την άμεση βία σ' όλα αυτά, ας σκεφτούμε τον κοινωνικό αποκλεισμό που ακολουθεί τη μη συμμόρφωση στα πρότυπα ή το πόσο ελεύθερες είμαστε να πηγαίνουμε "όπως θέλουμε" σε δουλειές και συνεντεύξεις.

Λίγα ακόμη για την απαγόρευση της μαντίλας

- Ο νόμος περί απαγόρευσης της μαντίλας αφορά τα δημόσια σχολεία μόνο. Για τα ιδιωτικά σχολεία αντίστοιχη ρύθμιση δεν προβλέπεται. Με άλλα λόγια αφορά τα σχολεία στα οποία σπουδάζουν οι μετανάστες 2ης και 3ης γενιάς, οι ίδιοι που ο Σαρκοζι αποκαλούσε "αποβράσματα" στην εξέγερση του 2005.
- Μολονότι ο νόμος για τη χρήση της μαντίλας στα σχολεία αφορά πολύ μικρό αριθμό μαθητριών¹⁸, προκάλεσε δυσανάλογα πολλές συζητήσεις εντός κι εκτός Γαλλίας. Κι όλα αυτά σε μια Ευρώπη θεωρητικά φιλελεύθερη, όπου υποτίθεται μπορείς να φοράς και να πιστεύεις ό,τι σου κατέβει στο κεφάλι. Ή ίσως και όχι. Πριν λίγο καιρό μουσουλμάνα μαθήτρια αποβλήθηκε από σχολείο στη Γαλλία επειδή φορούσε "εμφανώς μακριά φούστα", η οποία θεωρήθηκε θρησκευτικό σύμβολο¹⁹.
- Ο δημόσιος λόγος περί μαντίλας δεν είναι καινούριος στην (ιδεολογική) ιστορία της Γαλλίας. Όταν ο γαλλικός στρατός στη δεκαετία του '50 πήγε να πολεμήσει στην Αλγερία ώστε να συνεχιστεί το καθεστώς της αποικιοκρατίας ένα από τα θεωρητικά του όπλα ήταν το σύνθημα

18. Το 2004, την πρώτη χρονιά που τέθηκε σε εφαρμογή ο νόμος, υπολογίζονταν ότι υπήρχαν περίπου 600 περιπτώσεις μαθητριών που πήγαν στο σχολείο φορώντας μαντίλα. ("French girls expelled over veils", BBCNews, 20/10/2004).

19. "France outcry over Muslim schoolgirl's skirt ban", BBCNews, 29/04/2015

“Είμαστε εδώ για να απελευθερώσουμε τις Αλγερινές από τα δεσμά της μαντίλας”. Ο πληθυσμός στον οποίον εφαρμόζεται ο νόμος της μαντίλας προέρχεται σε συντριπτική πλειοψηφία από πρώην γαλλικές αποικίες στη Β. Αφρική, σαν την Αλγερία.

- Μετά την απαγόρευση της μαντίλας στα σχολεία το 2004, ακολούθησε το 2011 ένας νέος νόμος ενάντια στην απόκρυψη του προσώπου σε δημόσιους χώρους. Ουσιαστικά, απαγορεύει σε γυναίκες να κυκλοφορούν φορώντας νικάμπ ή μπούρκα²⁰ κι έχοντας καλυμμένα πρόσωπα. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, προβλέπεται πρόστιμο 150 ευρώ, καθώς και “μαθήματα ιθαγένειας” (stage de citoyenneté)²¹ ανάλογα την περίπτωση. Αυτή τη φορά προς υπεράσπιση του νόμου προβλήθηκαν και επιχειρήματα δημόσιας τάξης. Με άλλα λόγια, πρέπει κάθε στιγμή να είναι φανερό ποια είναι ή άλλη και τι τυχόν κουβαλά πάνω της. Άλλωστε, πρόκειται για “πυρήνες εν υπνώσει”.
- Οι μουσουλμάνες γυναίκες με μαντίλα αποτελούν το πιο συχνό στόχο αντιμουσουλμανικών επιθέσεων στη Γαλλία²², επιθέσεις οι οποίες έχουν αυξηθεί κατακόρυφα μετά την επίθεση στο Charlie Hebdo. Από τις 07/01/15 (ημέρα της επίθεσης στα γραφεία της Charlie Hebdo) μέχρι τις 20/01/15 καταγράφηκαν σε όλη τη χώρα (εκτός του Παρισιού) 128 αντιμουσουλμανικές επιθέσεις, ενώ όλο το 2014 καταγράφηκαν συνολικά 133 περιστατικά σε ολόκληρη τη Γαλλία²³.

20. Ίσως η ψήφιση ειδικού νόμου για το θέμα να δίνει την εντύπωση πως η μπούρκα και το νικάμπ αποτελούν μαζικό φαινόμενο στη Γαλλία, κάτι τέτοιο όμως μάλλον δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Σύμφωνα με στοιχεία της γαλλικής αστυνομίας, από τους περίπου 5-6 εκ. μουσουλμάνους στη Γαλλία, περίπου 2.000 γυναίκες καλύπτουν πλήρως τα πρόσωπά τους. (“Parliament Moves France Closer to a Ban on Facial Veils”, NYTimes, 13/07/2010).

21. “Interdiction du port du voile : le projet de loi prévoit un «stage de citoyenneté”, LeMonde, 17/05/2010

22. Rapport annuel 2015, Collectif Contre l’Islamophobie en France, <http://www.islamophobie.net/sites/default/files/Rapport-CCIF-2015.pdf>

23. “Anti-Muslim acts haved soared in France since Paris attacks, group says”. Aljazeera America, 23/01/2015

3. Γιατί δεν μας αφορά η (επιλεκτική) κριτική στη μαντίλα;

Aφώνοντας στην άκρη κρατικούς και μηντιακούς λόγους περί μαντίλας, θα περάσουμε τώρα στα δικά μας, στο λόγο που εκφέρουμε εμείς ως πολιτικές ομάδες.

Αδυνατούμε να καταλάβουμε γιατί πρέπει να μιλήσουμε ειδικά και συγκεκριμένα για τη μαντίλα ή γιατί θα πρέπει να πούμε σε κάποιες γυναίκες να τη βγάλουν. Θα προσθέταμε κιάλας ποια μαντίλα απ' όλες εννοούμε, δεδομένων των διαφορετικών νοημάτων που της προσδίδουν όσες επιλέγουν να την φορούν. Δεν μπορούμε να βγάλουμε έναν γενικό λόγο για τη μαντίλα, παρά μόνο αν αποδεχθούμε μια καθολική, οικουμενική αφήγηση για τη σημασία της, η οποία θα εξίσωνε ένα ένδυμα που παρατηρείται σε τελείως διαφορετικές κοινωνίες.

Δεν θεωρούμε επίσης ότι μας αντιστοιχεί να απαντήσουμε στο ερώτημα «μαντίλα χειραφετητική ή μη». Μια θεώρηση της μαντίλας ως συνθήκης πάντα και μόνο καταπιεστικής είναι στην ουσία της βαθιά πατερναλιστική απέναντι σε όσες μουσουλμάνες υποστηρίζουν πως έχουν επιλέξει οι ίδιες να την φοράνε. Τις αντιμετωπίζει ως ανήμπορες και ανίκανες να κατανοούν τα συμφέροντά τους και να αποφασίζουν οι ίδιες για τον εαυτό τους. Από την άλλη, η χρήση της μαντίλας ως πράξης αντίστασης είτε απέναντι στα δυτικά υπερσεξουαλικοποιημένα πρότυπα θηλυκότητας και το αντρικό βλέμμα είτε απέναντι στο σιγματισμό και την υποτίμηση των μουσουλμάνων στη Δύση αποκτά χειραφετητικό χαρακτήρα μόνο σε μια κοινωνία ήδη πατριαρχική και ρατσιστική.

Θεωρούμε ότι οι περιπτώσεις επιβολής της χρήσης της εντάσσονται ήδη στο λόγο που εκφέρουμε ως πολιτικές ομάδες. Η κριτική μας στην πατριαρχία και το σεξισμό περιλαμβάνει όσους άντρες εξαναγκάζουν τις γυναίκες/ κόρες/ αδερφές... να φορούν τη μαντίλα αλλά κυρίως τις κοινωνικές συνθήκες και σχέσεις που καθιστούν μια τέτοια επιβολή εφικτή. Δεν αισθανόμαστε καμία ανάγκη για ξεχωριστή κριτική στις μουσουλμανικές κοινότητες. Δεν βλέπουμε σε αυτό καμία σκοπιμότητα και κανένα αποτέλεσμα παρά μόνο την (ανα)παγωγή του σχήματος περί ανώτερης Δύσης και κατώτερου Ισλάμ. Για μας πρόβλημα δεν είναι οι μετανάστ(ρι)ες και το Ισλάμ αλλά η πατριαρχία και ό,τι αυτή συνεπάγεται. Δεν μας ενδιαφέρει αν ειδικά και συγκεκριμένα η μαντίλα αποτελεί ή δεν αποτελεί καταπίεση. Δεν μας ενδιαφέρει να ξεχωρίσουμε επιλεκτικά τη μαντίλα απ' όλα τα υπόλοιπα γυναικεία ζητήματα, όπως κατά κόρον γίνεται

στον κυρίαρχο λόγο. Αντίθετα, μας ενδιαφέρει αντίθετα να μιλήσουμε για τον περαιτέρω στιγματισμό όσων γυναικών την φορούν, την υποτίμησή τους ως υποταγμένων γυναικών, την απαγόρευση να υπάρχουν μέσα στις δυτικές κοινωνίες. Και λέμε πως η ανάδειξη της μαντίλας σε πρόβλημα στο οποίο πρέπει να πάρουμε θέση, η ανάγκη να μιλήσουμε ειδικά για το μισογυνισμό και τις σεξιστικές πρακτικές "κάποιων άλλων" ουσιαστικά δεν κατορθώνει τίποτε άλλο παρά να αναπαράξει τη ρατσιστική ιδεολογία.

Αναρωτιόμαστε πώς μπορούμε να μιλάμε για όλα αυτά ξεχνώντας την ταξική θέση που κατεξοχήν επιφυλάσσεται στους/ις μουσουλμάνους/ες στην Ευρώπη. Από τη μια, σε χώρες όπως η Γαλλία με μετανάστ(ρι)ες 2ης και 3ης γενιάς, όπου δεν χρειάζονται οι στατιστικές για να καταλάβεις πως αν το όνομά σου έχει αραβική ρίζα ή αν μένεις σε "ύποπτη περιοχή", οι πιθανότητες να χαρεί το αφεντικό σου είναι χαμηλές. Από την άλλη, σε χώρες όπως η Ελλάδα με τις κρατικές πολιτικές απαγόρευσης/παρανομοποίησης της ύπαρξής των μεταναστ(ρι)ών. Αρνούμαστε να στηρίζουμε αβασάνιστα διαχωρισμούς που αξιοποιούνται ιδεολογικά από κράτος και κεφάλαιο για το διαχωρισμό της τάξης μας.

Τι θα είχαμε, τέλος, να επικοινωνήσουμε σε όσες μουσουλμάνες επιλέγουν να εμφανιστούν δημόσια με μαντίλα (ή ίσως αποφασίσουν να έρθουν και στους χώρους μας, μολονότι δεν έχουμε καμία επαφή μαζί τους) παρά την κοινωνική περιθωριοποίηση και την εκ των προτέρων υποτίμησή τους; Στις δεκαετίες του '60 και '70 σε Αμερική κι Ευρώπη οι γυναίκες βγήκαν οργανωμένα στο δρόμο, μίλησαν για πατριαρχία, έμφυλες ιεραρχήσεις, κινήθηκαν ενάντια στην κυρίαρχη ηθική και τον έμφυλο καταμερισμό εργασίας, έκαναν ορατούς τους κοινωνικούς ανταγωνισμούς. Γιατί θεωρούμε ότι αντίστοιχοι αγώνες δεν μπορούν να υπάρξουν είτε στις μουσουλμανικές κοινότητες στη Δύση είτε σε μουσουλμανικές χώρες; Ή ότι αυτοί οι αγώνες δεν διεξάγονται ήδη;

4. Κράτη φεμινιστές και άλλα δεινά

Η ρατσιστική εργαλειοποίηση του φεμινιστικού λόγου δεν είναι καινούριο φαινόμενο. Τα παραδείγματα εκτείνονται από τον μύθο του μαύρου βιαστή²⁴ που αναδύθηκε μετά την κατάργηση της δουλείας στον αμερικάνικο Νότο ως τις μέρες μας με την εκστρατεία απελευθέρωσης των γυναικών στο Αφγανιστάν το 2003.

Τα φεμινιστικά (καθώς και lgbt) κινήματα διαφημίζονται ως δυτική κληρονομιά μόνο όταν πρόκειται να χρησιμοποιηθούν ενάντια στις "καθυστερημένες" μουσουλμάνες και τους "απολίτιστους" μουσουλμάνους για την περαιτέρω υποτίμηση και πειθάρχησή τους. Η "φεμινιστική αγανάκτηση" μπορεί να φτάσει μέχρι και την άμεση φυσική εξόντωση. Ας θυμηθούμε τις κραυγές για πογκρόμ σε πακιστανούς από μίντια και φασίστες το καλοκαίρι του 2012, όταν ένας πακιστανός κατηγορήθηκε στην Πάρο για το βιασμό μιας 15χρονης. Προφανώς, όταν πρόκειται για το εσωτερικό των ευρωπαϊκών κρατών, οι ευαισθησίες περί γυναικών και lgbt ατόμων είναι περιττές.

Από την άλλη, οι κρατικές πολιτικές "απελευθέρωσης" μουσουλμάνων γυναικών είτε στη δύση (π.χ. με απαγόρευση μαντίλας) είτε στις χώρες καταγωγής τους (με "απελευθερωτικούς πολέμους") προφανώς δεν επιχειρούν να παρέμβουν συνολικά στις σχέσεις εξουσίας που υπάρχουν ανάμεσα στα δύο φύλα. Και πώς θα μπορούσαν άλλωστε. Οι όποιες κατακτήσεις στα έμφυλα ζητήματα δεν χαρίστηκαν απλόχερα, αλλά ήταν αποτέλεσμα κινημάτων και έντονων αγώνων που (αρχικά) κινήθηκαν εχθρικά και αυτόνομα προς το κράτος και την κυρίαρχη ιδεολογία. Η σημερινή υποτιθέμενη "ισότητα των φύλων" προέκυψε από την ενσωμάτωση και αφομοίωση από τα αφεντικά έντονων γυναικείων αρνήσεων.

Αυτός λοιπόν ο γενικόλογος προοδευτικός λόγος του "εμείς στην Ευρώπη δεν τα κάνουμε αυτά" συγκαλύπτει από τη μία τη βαρβαρότητα των σεξιστικών και ρατσιστικών κοινωνικών σχέσεων στο εσωτερικό της Δύσης. Εξάλλου, το "τι παραπονιέστε μωρέ, δείτε πόσο χειρότερα περνάνε εκεί κι εκεί" ήταν ανέκαθεν ένα από τα βασικά επιχειρήματα για την απονομιμοποίηση και υποτίμηση των φεμινιστικών αγώνων. Από την άλλη, τέτοιες λογικές "ευρωπαϊκής προόδου" προωθούν μία ρατσιστική ιδεολογία εναντίων των μουσουλμάνων, αναγνωρίζοντας μόνο βάρβαρους άντρες και παθητικές γυναίκες. Επιπλέον, δεν μπορεί να υπάρξει καμία άλλη ερμηνεία του σεξισμού "τους" πέραν της θρησκευτικής. Δεν εξετάζονται πολιτικές σχέσεις και κοινωνικοί μηχανισμοί, απλώς ο σεξισμός αποτελεί πολιτισμικό στοιχείο εγγενές δομικά και αναπόσπαστο με το

24. Βλ. σχετικά το "Φύλο, φυλή, τάξη" της Angela Davis που εκδόθηκε το 2014 από τη μινιά με την υποστήριξη του Αρχείου 71.

Ισλάμ. Οι μουσουλμάνοι παρουσιάζονται ουσιοκρατικά ως εκ των πραγμάτων και αναπόφευκτα σεξιστές και η μουσουλμανική κουλτούρα ως στατική στο χωροχρόνο και ανίκανη να αλλάξει. Απεικονίζονται ως βάρβαροι και απολίτιστοι, ουσιαστικά ως τέρατα τελείως απομακρυσμένα από εμάς. Δεν υπάρχει σημείο σύγκρισης ή επαφής ανάμεσα σε εμάς και σε αυτούς. Όποια εκμετάλλευση τους περιμένει, εμάς τους δυτικούς μας αφήνει αδιάφορους.

Είναι καθήκον μας να υπερασπιστούμε το πολιτικό περιεχόμενο του φεμινισμού μας.

Είναι καθήκον μας να υπερασπιστούμε το πιο υποτιμημένο κομμάτι της τάξης μας από την ιδεολογική απ-ανθρωποποίηση.

Το καλοκαίρι του 2009 ο Σαρκοζί δηλώνει: «Οι μπούρκες δεν είναι καλοδεχούμενες στη Γαλλία. Στη χώρα μας, δεν μπορούμε να δεχθούμε οι γυναίκες να είναι αιχμάλωτες πίσω από ένα πλέγμα, αποκομμένες από κάθε κοινωνική ζωή, στερημένη από κάθε ταυτότητα²⁵». Όταν τα αφεντικά μιλάνε για μπούρκα εννοούν Ισλάμ και δείχνουν συνολικά όλο το μουσουλμανικό πληθυσμό. Κι όταν στην Ευρώπη μιλάμε για μουσουλμάνους/ες, αυτό σημαίνει κατά βάση υποτιμημένους/ες ή απαγορευμένους/ες εργάτες/τριες. Οι δολοφονίες και οι επαναπροωθήσεις σε μεσόγειο και σύνορα δείχνουν ξεκάθαρα πως ναι, η μπούρκα δεν είναι καλοδεχούμενη. Ο πόλεμος ενάντια στους/ις μετανάστ(ρι)ες (και σε όσους/ες όπως στην περίπτωση της Γαλλίας συνεχίζουν να θεωρούνται "ξένοι/ες") θα χτιστεί και πάνω της.

Και δηλαδή τι;

Η εκδήλωση για την ισλαμοφοβία δεν πραγματοποιήθηκε τελικά για να προσθέσει στο λεξικό του ανταγωνιστικού κινήματος μια ακόμη ειδική μορφή ρατσισμού, ανάμεσα στις τόσες άλλες. Έχουμε πάψει να κατεβάζουμε από τον ουρανό της ιδεολογίας, οδηγούς για τον πραγματικό κόσμο. Για εμάς ο πόλεμος ενάντια στο ρατσισμό, που δε θίγει τον πυρήνα των εκμεταλλευτικών σχέσεων, δεν μπορεί παρά να είναι συνηγορία στη δημοκρατία. Η δημοκρατική πολυπολιτισμικότητα, «αριστερή» ή δεξιά, είναι κενή νοήματος.

Πρέπει να απορρίψουμε όλες τις επικλήσεις για πρόοδος στα κρατικά οικονομικά συμφέροντα και την εθνική ενότητα (όπως και την προστασία τους). Ταυτόχρονα πρέπει να επιθεθούμε σε όλο αυτό το κομμάτι της ελληνικής κοινωνίας που αναπαράγει ρατσιστικές αρλούμπες. Δεν είναι τέλος τυχαίο, που την ίδια στιγμή τα αφεντικά κόπτονται μόνο για την υλική μας υποτίμηση (ως πολυεθνικό προλεταριάτο) οι κυβερνήσεις ενισχύουν τον κατασταλτικό τους μηχανισμό για ζητήματα «ισλαμικής τρομοκρατίας». Αυτά τα εργαλεία που έχουν τεθεί σε εφαρμογή δεν είναι τίποτα παραπάνω από τα εργαλεία κοινωνικού ελέγχου.

Η βασική τους ρητορική είναι πως πρόκειται για έναν πόλεμο. Και να που τελικά συμφωνούμε! Ναι, πρόκειται για πόλεμο! Αλλά για έναν πόλεμο ενάντια στην παγκόσμια εργατική τάξη, έναν καθημερινό πόλεμο για να αποπροσανατολίσουν τους εργαζόμενους από τους δικούς τους αγώνες καθώς και από την αναγκαιότητα της ταξικής ενότητάς τους. Πρόκειται για έναν πόλεμο εναντίον όλων των προλετάρων αυτού του κόσμου, οι οποίοι όπου κι αν βρίσκονται, από το βορρά ως το νότο, την Ευρώπη και τη Μέση Ανατολή, τις ΗΠΑ, τη Ρωσία

και την Ασία, παραμένουν ο μοναδικός θανάσιμος εχθρός της κοινωνίας της εκμετάλλευσης.

«Ο πόλεμος είναι η συνέχεια της πολιτικής με άλλα μέσα», ανέφερε ο διανοητής της τέχνης του πολέμου, Κλαούζεβιτς στο διάσημο έργο του «Περί Πολέμου». Παραφράζοντάς τον: ο πόλεμος ενάντια στον ισλαμικό κίνδυνο είναι πόλεμος ενάντια στην πολυεθνική εργατική τάξη με άλλα μέσα! Και για ένα πράγμα κόβουμε το λαιμό μας ότι ισχύει: Μόνο ο πόλεμος για την ενότητα του πολυεθνικού προλεταριάτου μπορεί να ανακόψει έναν πόλεμο για τη διάσπαση και διαρκή υποτίμησή του.

Γενάρης, 2011, Κι όμως... στην εξέγερση της Αιγύπτου συμμετέχουν και γυναίκες.

Βιβλιογραφία / πηγές

- FEDERACTION -συνεργασία αυτόνομων ομάδων-, "Που σημαδεύουν; Ο αντιμουσουλμανικός πυρετός σαν εργαλείο ολοκληρωτισμού και προετοιμασία για πόλεμο". 2007
- FEDERACTION -συνεργασία αυτόνομων ομάδων-, "Η διεθνής του τρόμου", 2005
- Antifa Barricada, "ισλάμ: η κατασκευή του εχθρού", τ. 10, 2010
- Antifa Barricada, ισλάμ: "το στερεότυπο του φανατικού", τ. 11, 2010
- Μητροπολιτικά συμβούλια αυτόνομων, το ισλάμ με τα μάτια της δύσης, 2005
- Said Edward, οριενταλισμός, εκδ. Νεφέλη, 1996
- Heidi I. Hartmann, Ο άτυχος γάμος του μαρξισμού με τον φεμινισμό, Πάντειο πανεπιστήμιο, εκδ. πρωτότυπου 1979
- Antifa: πόλεμος ενάντια στο φόβο, "Πεπλοφόρα σώματα, γυμνός ρατσισμός". τ. 16, 2010
- Antifa negative & terminal 119, "Όμοφοβία, Ισλαμοφοβία και αντιφασισμός", 2013
- . "DV8, ισλαμοφοβία και η προπαγάνδα ως τέχνη – Μπορούμε, αλήθεια, να μιλήσουμε για αυτά;" Queericulum Vitae, QVzinenet
- Alain Badiou, "Behind the scarfed law there is fear", Le Monde, 22/02/2004
- Christine Delphy, "Antisexisme ou antiracisme? Un faux dilemme", Nouvelles questions féministes, τομ. 25, αρ. 1, 2006. (Δημοσιεύτηκε μεταφρασμένο στη Μιγάδα, τ.7, χειμώνας 13.)

Η μπροσούρα "ενάντια στην ισλαμοφοβία" συζητήθηκε, γράφτηκε και σελιδοποιήθηκε από την **συνέλευση «antifa selanik»**. Τυπώθηκε σε 700 αντίτυπα στη Θεσσαλονίκη από την **τυπογραφική συλλοκτίβα «Druck!»** τον Ιούνιο του 2015.

Η ισλαμοφοβία στη δύση έχει αναδυθεί ως μια πολύ ειδική μορφή ρατσισμού. Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό αυτής της διαδικασίας ήταν η σταδιακή φυσικοποίηση αυτού του ρατσισμού. Ενός ρατσισμού που εκπληρώνει συνεχώς την ίδια λειτουργία για τις πρωτοκοσμικές δημοκρατίες: την ιδεολογική δικαιολόγηση της εκμετάλλευσης και καταπίεσης των μουσουλμάνων εργατών/τριών. Δεν πρόκειται λοιπόν απλά για ένα ζήτημα ηθικής-ιδεολογίας, μα αντίθετα για μια ενίσχυση των διαχωρισμών στην καπιταλιστική οργάνωση της κοινωνίας.

Η μπροσούρα αυτή αποτελεί το εισηγητικό κείμενο της πολιτικής εκδήλωσης "ενάντια στην ισλαμοφοβία", που πραγματοποίησε η συνέλευση antifa selanik τον Ιούνιο του 2015